

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 981/2022
Рев2 2999/2023
31.08.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хаџића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Љиљана Спасић Манић, адвокат из ..., против туженог СГР „Квалитет“, ПР ББ из ..., чији су пуномоћници Миомир Иванковић и Душан Димитријевић, адвокати из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизијама туженог изјављеним против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3160/2019 од 23.09.2020. године и пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 4261/2021 од 29.12.2021. године, у седници већа одржаној 31.08.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против става првог изреке пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3160/2019 од 23.09.2020. године.

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 4261/2021 од 29.12.2021. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 3160/2019 од 23.09.2020. године потврђена је пресуда Основног суда у Пироту П1 114/2018 од 12.09.2019. године, у ставу првом изреке којом је поништено као незаконито решење о отказу уговора о раду туженог број ../2017 од 27.12.2017. године и у делу става другог којим је обавезан тужени да тужиоцу исплати накнаду штете на име изгубљене зараде за период од 01.01.2018. године до 01.06.2018. године у износима ближе одређеним изреком првостепене пресуде са законском затезном каматом од доспелости до исплате. (став први изреке). Укинута је пресуда у преосталом делу става другог изреке у погледу накнаде штете због незаконитог престанка радног односа у износу од 5 зарада и одлука о трошковима поступка. (став други изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

У поновљеном поступку, пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 4261/2021 од 29.12.2021. године, одбијена је, као неоснована, жалба туженог СГР „Квалитет“ и потврђена пресуда Основног суда у Пироту П1 291/2020 од 03.06.2021. године у ставу првом изреке, којом је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде штете због незаконитог престанка радног односа исплати износ од пет зарада у укупном износу од 123.194,95 динара са законском затезном каматом од 03.06.2021. године до исплате и којом је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова поступка исплати износ од 153.843,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. У ставу другом изреке, део тужбеног захтева на име накнаде штете због незаконитог престанка радног односа од досуђеног износа од пет зарада у износу од 123.194,95 динара до траженог износа од осам зарада у износу од 197.080,00 динара, одбијен је као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију из свих законских разлога.

Врховни суд је испитао побијане пресуде, на основу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС”, број 72/2011... 18/2020, у даљем тексту: ЗПП), па је утврдио да ревизије нису основане.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац АА из ... је Уговором о раду број ../11 дана 01.09.2011. године засновао радни однос на неодређено време, на радном месту ..., код ББ, предузетника и власника Самосталне грађевинске радње „Квалитет“ из ... . Решењем тужене број ../2017 од 27.12.2017. године, тужиоцу је отказан уговор о раду због смањења обима посла. Тужиоцу није исплаћена отпремнина. У периоду од јануара до маја 2018. године тужилац није радио, био је пријављен код Националне службе за запошљавање, а почев од 01.06.2018. године засновао је радни однос код другог послодавца. Тужени је тужиоцу исплаћивао нето зараду у износу од 24.638,99 динара у периоду од септембра до новембра 2017.године, па укупно обрачунат износ изгубљене зараде за период јануар-мај 2018. године износи 123.194,95 динара. Тужени је у пословној 2016. години остварио нето добитак у износу од 443.000,00 динара, у пословној 2017. години нето добитак у износу од 553.000,00 динара и у 2018. године износ од 462.000,00 динара.

Тужилац је био у радном односу код туженог у периоду од 01.09.2010. до 31.12.2017. године, укупно 7 година и 4 месеца, он је старости 65 година и у браку је са супругом ВВ старости 70 година, која није корисник пензије. Код туженог није дошло до смањења обима посла, а у тренутку престанка радног односа тужени је имао 12 запослених укључујући и тужиоца, од којих је само седморо, укључујући и тужиоца, било пријављено на осигурање, а од тих седморо, шест је добило отказ, укључујући и тужиоца, тако да је само један остао на послу, док су остали наставили да раде на црно. Последњи дан за рад је био 22.12.2017. године или 23.12.2017. године и од тада па до дана отказа није радио, јер му је послодавац рекао да нема посла. Радници којима је отказан уговор о раду када и тужиоцу вратили су се на посао после Ускрса. У току 2018. године код туженог је било запослено 12 радника, који су били пријављени на

евиденцији Националне службе за запошљавање, а код туженог су радили на црно док су били на евиденцији, а након тога су били пријављени до краја 2018. године, када им је престао радни однос. Висина спорног потраживања на име супституционе накнаде штете због незаконитог престанка радног односа уместо враћања на рад утврђена је у висини од 123.194,95 динара.

Из овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су закључили да је тужени тужиоцу отказао уговор о раду на основу одредбе члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, без претходне исплате отпремнине у смислу одредбе члана 158. став 1. Закона о раду и да је стога решење о отказу уговора о раду требало поништити као незаконито и обавезати туженог на исплату накнаде штете због изгубљене зараде за период јануар – јун 2018. године на основу одредбе члана 191. Закона о раду.

У поновљеном поступку, нижестепени судови су из утврђеног чињеничног стања закључили да тужиоцу припада накнада штете због незаконитог престанка радног односа, уместо враћања на рад у висини од 5 зарада и у укупном износу од 123.194,95 динара, јер није постојао основ престанка радног односа, а на основу одредбе члана 191. став 5. и 8. Закона о раду.

Одредбом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“ број 24/05, 113/17) прописано је да запосленом може да престане радни однос ако за то постоје оправдани разлози који се односе на потребе послодавца и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Према одредби члана 158. став 1. истог Закона, послодавац је дужан да пре отказа уговора о раду у смислу члана 179. став 5. тачка 1. овог Закона, запосленом исплати отпремнину у складу са овим чланом.

Одредбом члана 191. став 5. Закона о раду прописано је да ако суд утврди да је запосленом престао радни однос без правног основа, а запослени не захтева да се врати на рад, суд ће, на захтев запосленог, обавезати послодавца да запосленом исплати накнаду штете у износу од највише 18 зарада запосленог, у зависности од времена проведеног у радном односу код послодавца, година живота запосленог и броја издржаваних чланова породице.

По становишту Врховног суда, неосновани су ревизијски наводи о томе да је отказ уговора о раду због смањења обима посла самосталан правни основ за отказ уговора о раду, за који није обавезна претходна исплата отпремнине. Ради се о правном основу из члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, а за законитост решења о отказу уговора о раду по том основу, неопходно је испуњење услова из члана 158. став 1. Закона о раду. Стога, су правилно нижестепени судови применили материјално право када су поништили решење тужене којом је тужиоцу отказан уговор о раду и обавезали тужену да тужиоцу исплати накнаду штете у виду изгубљење зараде за период јануар – јун 2018. године.

Неосновани су ревизијски наводи да тужиоцу не припада право на отпремнину, те да је из тог разлога решење о отказу уговора о раду законито, јер је тужиоцу уговор о раду отказан на основу одредбе члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, а на основу

члана 158. став 1. Закона о раду послодавац је у том случају дужан да исплати отпремнину пре отказа уговора о раду. Стога, је решење о отказу уговора о раду незаконито, па тужиоцу припада и накнада штете због изгубљене зараде у смислу одредбе члана 191. став 1. и 2. Закона о раду.

Како је у поступку утврђено да код тужене није дошло до смањења обима посла и да у тренутку доношења решења о отказу уговора о раду није постојао основ за отказ, који је незаконит и због тога што тужена није исплатила отпремнину тужиоцу сагласно члану 191. став 5. Закона о раду тужилац има право на накнаду штете у износу до 18 зарада запосленог, која је одмерена на 5 зарада запосленог, сразмерно времену проведеном у радном односу код тужене, годинама живота тужиоца и броју издржаваних чланова породице.

С обзиром на изложено, Врховни суд је нашао да ревизије треба одбити као неосноване, па је на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Весна Субић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**